

YTTRANDE
LI2024/01634

Till Infrastrukturdepartement
li.remissvar@regeringskansliet.se
Med kopia till:
li.transport.remissvar
@regeringskansliet.se

Yttrande avseende En konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige

Inledning

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) tackar för möjligheten att yttra sig om rapporten. SOFF är en branschförening för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige. SOFF har idag ca 250 medlemsföretag som har verksamhet inom bland annat försvar, samhällssäkerhet och cybersäkerhet.

SOFF samlar en rad företag som är ledande inom olika teknologier och applikationer för obemannade farkoster. Bland dessa finns exempel på avancerade system och lösningar såsom navigering, fjärrstyrning och AI-styrning, sensorer för optisk, termisk och akustisk övervakning, kommunikation och dataöverföring, kollisionsundvikande system, utveckling av motmedel mot fientliga drönare, tekniker för att skydda sig samt störa ut fientliga drönare och mjukvara för beslutstöd och dataanalys.

SOFF välkomnar rapporten och särskilt fokuset på att etablera en nationell ambition för att främja innovation, stärka samverkan mellan olika aktörer och utveckla tydliga och lättarbetade regelverk. Rapporten är ett viktigt initiativ för att skapa en strukturerad och konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige. Nedan kommenterar vi innehållet i rapporten och ger vissa inspel om vad vi saknar i rapporten.

Samverkansplattform

SOFF välkomnar initiativet att skapa en samlad plattform för drönarfrågor som kan koordinera regelverk, forskning och industrins behov i samarbete med olika aktörer.

Test- och democenter

Test- och democenter kommer att vara centrala för en framväxande drönarbransch i Sverige. På så sätt kan företag som utvecklar drönare och relaterade tjänster utveckla och testa koncept och lösningar. Behovet av test- och demoanläggningar kommer sannolikt att vara omfattande och ökande. Dels eftersom tekniken utvecklas kontinuerligt där behoven av militära applikationer ställer andra krav på anläggningar. Dels eftersom behovet av

motåtgärder mot antagonistiska drönare kommer att öka samtidigt som sådan teknik i dagsläget inte kan utvecklas eller testas på civila anläggningar och privata bolag inte har tillgång till de militära testanläggningarna. Branschen kommer inte själva att kunna finansiera uppbyggnaden av test- och democenter. SOFF efterfrågar därför statliga initiativ i detta avseende.

Sverige bör säkerställa att test- och demonstratoranläggningar finns tillgängliga för drönarteknik som drivs i partnerskap mellan staten, försvarsföretag och akademi. Anläggningen bör utformas som en "dual-use"-plattform för både civila och militära ändamål, med dedikerade zoner för säker och sekretessbelagd testning av avancerad teknik som telekrig, drönarsvärmar och transportlösningar.

Nationellt täckande drönartjänster kommer att medföra en potentiellt stor påverkan på samhällets säkerhet, såväl för den fysiska säkerheten som för den informationsinsamling och -sammanställning som tjänsterna möjliggör. SOFF vill därför också understryka vikten av att det finns kompetens och kapacitet för att verifiera och prova både fysisk säkerhet och säkerhet ur ett samhällsperspektiv, särskilt mot bakgrund av att en framtida drönarbransch troligen kommer att innehålla teknikkomponenter av utomeuropeiskt ursprung.

Vikten av kritiska system och mjukvarutjänster

I tillägg till den infrastruktur som beskrivs i avsnitt 5.2 understryker SOFF att även kritiska system och mjukvarutjänster är viktiga delar av infrastrukturen. Dessa system och tjänster kommer att spela en avgörande roll för att möjliggöra koordinerad planering och genomförande av säkra drönaroperationer, utan konflikt med andra drönarrutter, restriktioner, terräng eller infrastruktur.

SOFF anser att en beskrivning av dessa system och tjänster saknas i rapporten. Rapporten anger visserligen att frågan om hur digitala tjänster ska levereras inte behandlas i rapporten, men SOFF anser att en komplettering bör göras avseende frågan om vilken typ av funktionalitet som behöver tillhandahållas för att säkerställa en säker och storskalig drönartrafik i exempelvis högentensiva områden.

Affärsmässiga förutsättningar för en livskraftig drönarbransch i både fred, kris och krig

Drönare har både civila och militära tillämpningar. Mycket tyder på att drönare kommer att få en avgörande betydelse för Sveriges försvarsförmåga. För att skapa en kraftfull uppbyggnad av försvarsförmåga krävs att civila tillämpningar av drönare vid behov kan ställas om eller justeras till militära tillämpningar. Detta förutsätter att Sverige skapar starka affärsmässiga förutsättningar för en livskraftig drönarbransch i fredstid.

Säkerhetsrutiner och riskmedvetande

Vi ser ett ökande hot mot säkerhets- och försvarsföretag. Givet hotbilden vore det naturligt att bidra med kunskapsunderlag, exempelvis typfall, att användas vid verksamhetsutförarens egna analyser i enlighet med gällande tillsyn enligt Säkerhetsskyddslagen för detta område.

Behov av 4G/5G och radiotäckning

Behovet av förstärkt 4G/5G-infrastruktur längst med av Trafikverket utvalda flygvägar bör utredas. Framför allt rör utredningsbehovet frågan om täckning på högre höjd och förstärkt reservkraft för basstationer längst med utvalda flygvägar. Till skillnad från Trafikverkets slutsatser i avsnitt 5.2.2, är SOFF inte övertygad om att det saknas behov av förstärkt och kvalitetssäkrad radiotäckning för flygvägar på hög höjd. Vid längre strömavbrott där nuvarande 4G/5G basstationer längst med utvalda flygvägar har begränsad reservkraft riskerar delar av luftrummet att stängas ned.

Yttrandet har beretts av föreningens medlemsgrupp för Legala frågor.

Stockholm den 14 februari 2025.

För föreningen,

Robert Limmergård